

Vse področje Istre in Slovenskega Primorja je osvobojeno

Pristanišči Reka in Pulj sta v rokah Jugoslovanske armade

Posebna pohvala Vrhovnega poveljnika enotam IV. armade in vojne mornarice

Beograd, 3. maja. — Vrhovni poveljnik Jugoslovanske armade maršal Tito je pohvalil enote IV. armade in enote vojne mornarice ter izdal naslednje povelje:

„Po 11 dnevni težkih in ogorčenih pouličnih bojih so čete IV. armade zlomile silovit odpor močnih nemških sil in dne 3. maja 1945 zavzele ter osvobodile veliko pomorsko pristanišče Reka. V teh bojih sta bili potolčeni in popolnoma uničeni dve nemški diviziji, prav tako pa več drugih samostojnih fašističnih formacij.

Čete naše mornarice, ki so izvršile uspešen napad na področje Istre, so po 4 dnevni srđitih bojih kljub močnemu sovražnikovu odporu dne 3. maja zavzele in osvobodile veliko pomorsko in vojno pristanišče Pulj in popolnoma uničile sovražnika.

Na ta način je popolnoma zlomljen sovražnikov odpor na celem področju Istre in Slovenskega Primorja. Te pokrajine so popolnoma osvobojene in očiščene osvajalca.

Za izvojevanje teh sijajnih zmag izrekam pohvalo junaškim četam naše slavne IV. armade pod povelj-

stvom general-poročnika Petra Drapšina, general-majorja Pavla Jakšiča in polkovnika Boška Šiljegovića ter hrabrim četam naše mornarice pod poveljstvom general-majorja Josipa Črnega in polkovnika Dragiše Ivanovića.

Izrekam zahvalo vsem borcem in komandirjem enot, ki so izvojevale te sijajne zmage.

Slava padlim junakom za osvoboditev naše domovine i Smrt fašizmu — svoboda narodu!“

Tudi na Hrvaškem so naše čete napredovale ter osvobodile Đurdjevac, močno sovražnikovo oporišče. Osvobojenih je več drugih krajev, med njimi: Budrovac, Pupelica, Ravnos, Lasovac, Kašljevac, Bulinac, Nova Nača, Drljanovac, Lipovljani, Nova in Stara Subočka. Bolgarske enote so zavzele sovražnikovo oporišče Ferdinandovac. V dolini Une nadaljujejo naše čete ofenzivne operacije ter so po srđitih bojih zavzele in osvobodile Bosansko Kostajnico ter uničile sovražnikova oporišča med Bosanskim Novim in Kostajnico.

V bojih za osvoboditev Novega in in Doberlina je sovražnik izgubil preko 1500 vojakov. Naše čete so mostove

na Uni pri Bosanskem Novem rešile pred uničenjem.

Izjava generalštaba Jugoslovanske armade

Na podlagi poročila agencije Reuter z dne 3. maja t. l. da je feldmaršal g. Aleksander izdal komunike, v katerem med drugimi pravi, da je novozelandska divizija zavzela Trst in Gorico, moramo ugotoviti naslednje: Navedena divizija ni mogla zavzeti pristanišča Trsta in mest Tržiča in Gorice, ker je Jugoslovanska armada osvobodila ta mesta v krvavih in težkih bojih.

Ravno tako se v teh mestih ni mogel predati nikakšen nemški garnizon, ker so ta mesta naše čete že 30. aprila t. l. popolnoma očistile od sovražnikovih čet.

Točno je le to, da so neke zavezniške sile brez naše soglasnosti vkorakale v zgoraj omenjena mesta, kar bi moglo imeti nezaželjene posledice, če se ta sporazum takoj ne reši z obojestransko soglasnostjo.

Za generalštab Jugoslovanske armade, general-poročnik Velemir Teržić, lastnoročno.

pred sodišče zaradi težkih in podlih zločinov, ki jih je izvršil nad našimi narodi.

General-feldmaršal von Weichs je v letih 1942, 1943 in 1944 kot vrhovni poveljnik na jugovzhodu izdajal odredbe, na podlagi katerih so nemško-hitlerjevske čete izvrševale zločine ogromnih obsegov na našem državnem teritoriju in nad našimi državljani, izvrševale masovne pokolje nedolžnega prebivalstva, ubijalo talce, jih odvajale v koncentracijska taborišča, zažigale naselbine, bombardirale odprta mesta, jih uničevale in plenile, rušile kulturne in verske ustanove ter zgodovinske spomenike.

Za vsa ta grozna zločinstva, ki jih je Državna komisija deloma že objavila v svojih poročilih, se mora general-feldmaršal Maksimilijan von Weichs zagovarjati pred sodiščem naših narodov.

Iz pisarne Državne komisije za ugotavljanje zločinov nemških osvajalcev in njihovih pomagačev.

Naš odgovor italijanskim imperialistom

Beograd 3. 5. — Italijanska vlada zahteva, da bi Primorje prišlo pod italijansko vlado v „skladu s pogoji premirja.“ Čisto proti stališču italijanskih komunistov in našega, kakor tudi italijanskega prebivalstva v Primorju zahteva italijanska vlada, da bi Primorje zasedle zavezniške čete in bi se nato določile meje na mirovni konferenci. Še bolj žalostno je stališče italijanskih socialistov, ki zahtevajo, da se jugoslovanske čete umaknejo iz zasedenega ozemlja. Italijanska vlada pozablja, da je Jugoslovanska vojska zavezniška vojska. Da je naš narod krvavel, medtem ko so se oni borili proti zaveznikom, ubijali naše ljudi in zažigali naše domove. S tem, da so naše čete zasedle hrvaško in slovensko Primorje, so popravile dolgoletno krivico, ki so nam jo storili Italijani s tem, da so si prisvojili kraje, ki jim ne pripadajo. Ne samo naši ljudje, tudi italijanska manjšina je z navdušenjem sprejela naše čete. Italijanska manjšina se je ponovno izrazila proti politiki rimskih imperialistov. Dobro ve, da ji je zasiguran miren razvoj v demokratični federativni Jugoslaviji. V Primorju je ves čas bilo mnogo ljudi, ki jih ni mogla zavesti fašistična propaganda. Če bi se izročilo to ozemlje Italiji, bi to pomenilo podjarmljenje vseh tistih, ki niso hoteli služiti fašizmu. Italijanska vlada pozablja, da sta si naša vojska in naša vlada pridobili zaupanje zaveznikov in da je nova Jugoslavija dovolj močna, da bo odločala sama o sebi.

Konferenca v San Francisku

San Francisco 3. maja — Minister zunanjih zadev dr. Ivo Subašić je pred plenumom zbora iznesel stališče Jugoslavije. V svojem govoru je naglasil, da hočejo narodi Jugoslavije in njihova vlada tudi nadalje ostati branilci miru in svobode ter da hočejo ukreniti vse, da bi podprli delo za omejitev in preprečenje vojn kot sredstva mednarodne politike.

Ko je povdaril junaško vlogo Jugoslavije v tej vojni, je podčrtal, da se mora mednarodna vzajemnost ohraniti le na podlagi priznanja in izvedbe principov popolne enakosti vseh članov bodoče svetovne organizacije.

Sovjetske čete z velikim uspehom prodirajo v severni Nemčiji

Število ujetnikov v Berlinu raste, Tješin na češkoslovaškem je osvobojen

Moskva, dne 3. maja. — Maršal Stalin je izdal dve dnevni zapovedi, s katerimi je javil velike uspehe Rdeče armade v severni Nemčiji in zavzelje mest: Bart, Bad Dobran, Neubukov, Warin, in Wittenberge. Na črti Wismar-Wittenberge v severni Nemčiji se je Rdeča armada sestala z angleškimi četami.

Druga zapoved pa javlja zavzetje mesta Tješin na Češkoslovaškem, ki je važno prometno križišče ter je bilo močno oporišče nemške obrambe.

Tudi na ostalem delu fronte so sovjetske čete dne 3. maja izvojevale

velike uspehe. Obrežje vzhodne Prusije čistijo od poslednjih ostankov Hitlerjeve vojske. Na področju Frische Nehring so zavzele mesti Kahlberg-Liep in Kaiserhafen.

Severnozahodno od Berlina nadaljujejo sovjetske čete naglo prodiranje. V Berlinu samem so dne 2. maja po 21. uri zajele še nadaljnjih 20.000 nemških vojakov in oficirjev ter v bolnicah nastanjenih 10.700 ranjenih nemških vojakov. S tem se je povečalo število ujetnikov v Berlinu za nadaljnjih 30.700 vojakov in oficirjev. V okolici Berlina je bilo ujetih

preko 34.000 nemških vojakov in oficirjev ter zaplenjenih 37 tankov in preko 140 poljskih topov. Skupno število ujetnikov na področju Berlina dne 2. maja znaša preko 134.000 vojakov in oficirjev.

V srednjem delu Češkoslovaške napredujejo sovjetske čete ter so zavzele važno industrijsko mesto Zlin. Tu je bilo ujetih preko 1000 nemških vojakov in oficirjev.

V teku 2. maja je bilo na vsej fronti uničenih in onesposobljenih 53 nemških tankov in motoriziranih topov.

Francosko-anglo-ameriško napredovanje v severno-zahodni Nemčiji ter v Avstriji

London, 3. maja. — Kot poroča londonski radio, je veliko nemško obmorsko mesto in važno pristanišče Hamburg kapituliralo. Danski radio, ki je pod nemško konrolo, je včeraj javil, da nemške čete tudi pristanišča Kiel ne bodo branile. Angleške čete so napredovale v pokrajini Schleswig-Holstein in zavzele mesto Pravemünde, važno pristanišče, ki se nahaja v Lübeškem zalivu.

Tudi zavezniške čete, ki se borijo zahodno od Bremena, naglo napredujejo v smeri pristanišča Wilhelmshaven. Nemški garnizon v mestu Oldenburg je kapituliral.

Na Bavarsko-avstrijski meji so ameriške čete zavzele mesto Passau. Pri

kraju Graunau so prekoračile reko Inn. Prednje čete se nahajajo samo še 11 km zahodno od mesta Linz.

V Vorarlbergu so francoske čete zavzele mesto Feldkirch. Druge zavezniške čete, ki prodirajo v Avstrijo s

severa, se nahajajo samo še 6 km pred Innsbruckom in 35 km od italijanske meje.

Včeraj so čete 7. ameriške armade ujele general-feldmaršala Maksimilijana von Weichsa.

Državna komisija za ugotavljanje vojnih zločincev zahteva izročitev hrvnika Weichsa

Komunike Državne komisije za ugotavljanje zločinov nemških okupatorjev in njihovih pomagačev:

Po poročilu, da je ameriška 7. armada ujela nemškega general-feldmaršala Maksimilijana von Weichsa, je Državna komisija za ugotavljanje

zločinov nemških osvajalcev in njihovih pomagačev opozorila zvezno vlado demokratične federativne Jugoslavije, da zahteva pri poveljniku zavezniških čet na zahodu njegovo izročitev našim ljudskim oblastem, da se tako ta znani vojni zločinec privede

